

dig, naar der opstaaer en Proces, at i det Mindste den ene Part, ofte begge, maa see at faae en Sagfører fra et andet Sted (Hør!). Det vilde altsaa slet ikke være nogen usædvanlig Bekostning, som Forslagsstilleren vilde have havt, om han i dette Tilfælde skulde have været nødsaget til at henvende sig til en Sagfører, der var forpligtet til at boe et andet Sted end i Aarhus, hvilket han, som bemærket, kunde have gjort, da den Berettigelse, som Sagførerne have, strækker sig til et heelt Stift. I det foreliggende Tilfælde vare altsaa ikke de Betingelser tilstede, under hvilke man alene paalægger en Sagfører, mod hans Villie, at føre en privat Sag, saafremt Parten ikke faaer fri Proces paa Grund af fattigdom — om dette Sidste var der imidlertid ikke ansøgt, og der kunde altsaa ikke være Tale om at meddele ham beneficium paupertatis, men der var kun Tale om at paalægge en Sagfører, mod hans Ønske, at føre en privat Sag, fordi vedkommende Part ikke ellers kunde faae sin Sag ført. Derksom denne Betingelse virkelig havde været tilstede, saa havde Justitsministeriet ogsaa beskikket ham en Sagfører (Hør!). Saa-danne Tilfælde forekomme meget sjældent; det kan ikke nægtes, at de jo undertiden ere forekomne, og det maa da antages, at man i Lovens 1—9—2 og andre Artikler har Bemyndigelse til i saa Fald at beskikke en Sagfører. Man kan, efter hvad jeg saaledes har oplyst, efter min Mening paa ingen Maade sige, at den flette Tilstand finder Sted, at man i visse Tilfælde ikke kan faae sin Sag fremmet af Mangel paa fornøden Retshjælp.

Den mere almindelige Grund, hvorpaa Forslaget er bygget, er den, at det maa ansees som noget Naturligt, at Enhver har Afgang til at tage hvem han vil til at føre hans Sag, at man maa betragte Sagførerforretningen paa en Maade som et Haandværk, som en fri borgerlig Næring, der i Regelen maa staae aaben for Alle og Enhver. Saaledes troer jeg om-

trent, der blev sagt. Men det maa hers ved bemærkes, at der dog er en overmaade stor Forskiel mellem borgerlig Næring og Sagførerforretningen. Den Allempe, en Person kan lide derved, at han uheldigviis har henvendt sig til en Haandværker, der forfusser et eller andet Arbejde for ham, kan dog ordentligviis ikke sættes i Klasse med det Tab, den Skade, den Allempe, som en Mand kan være udsat for, naar hans Rets-sag bliver fordærvet. Ved Rets-sager gjælder det om Ære, om Bælfærd, og det er vist, at mangen Gang Forsømmelse eller Uvidenhed fra dens Side, der fører Sagen, kan aldeles forspilde den. Dette er efter vore Rettergangsregler endog i langt høiere Grad Tilfældet, end efter Rettergangsformerne i andre Lande, hvortil der allerede er hentydet af den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 6te Valgkreds (Mourier). Hos os følges i almindelige Sager den saakaldte Forhandlingsmaxime, hvilken væsentligt bestaaer derti, at det overlades Parterne selv og deres Sagførere at udføre Alt, som skal foretages i Sagen, forinden den undergives Dom. Hvorledes Sagen skal fremskilles, hvad man skal benægte, og hvad man ikke skal benægte, hvorledes Benægtelsen skal fremsættes, beroer aldeles paa Parterne selv; hvilke Beviser man skal stæffe tilveie, i hvilken Form Beviserne skulle bringes frem, beroer ligeledes paa Parterne selv; det er Noget, som det ikke er tilladt Dommeren at indblande sig i; først, naar Parterne sige: Vi ere færdige, og underkaste nu Sagen Dommerens Dom, tager han Sagen for sig og paakjender den i den Stand, den er; og det er vist, at Sager kunne tages, fordi Dommeren er pligtig til at holde sig til den Fremstilling, som er given, til de Beviser, der ere fremlagte, og han nødes undertiden til at affige en Dom, som efter hans moralske Overbeviisning er urigtig, men som dog er den formelt rigtige.